

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisivitatea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A III-A

CAUZA NICOLAE CONSTANTINESCU împotriva ROMÂNIEI (Cererea nr. 10277/04)

HOTĂRÂRE
STRASBOURG
30 Septembrie 2008

RĂMASĂ DEFINITIVĂ LA
30/12/2008

Prezenta hotărâre poate suferi modificări de formă.

În cauza Nicolae Constantinescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Corneliu Bîrsan,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Ann Power, *judecători*,

și Stanley Naismith, *grefier de secție*,

După ce a deliberat în camera de consiliu la data de 9 septembrie 2008,

A pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 10277/04 introdusă împotriva României în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*) de către un cetățean român, dl. Nicolae Constantinescu ("Reclamantul"), la data de 9 februarie 2004.

Reclamantul a decedat la data de 30 Martie 2005. Cu toate acestea, văduva sa, Dna. Floarea Constantinescu, și fiica sa, Dna. Silvia Surcel, și-au exprimat dorința de a continua procesul. Din rațiuni practice, Dl. Nicolae Constantinescu va continua să fie denumit “reclamantul” în această hotărâre, deși Dna. Floarea Constantinescu și Dna. Silvia Surcel vor fi considerate în fapt reclamânți (*Dalban împotriva României* [GC], nr. 28114/95, § 1, CEDO 1999-VI).

2. Guvernul României (“Guvernul”) a fost reprezentat de agentul său, Dl. Răzvan-Horațiu Radu.

3. La data de 3 Mai 2007 Curtea a decis să comunice Guvernului notificarea. De asemenea, a decis examinarea fondului și admisibilității cauzei (Articolul 29 § 3).

ÎN FAPT

CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Petentul s-a născut în 1929 și a locuit în Sopot.

5. La data de 8 martie 1994 reclamantul, împreună cu patru rude, a introdus o acțiune civilă pretinzând *restitutio in integrum* unei mori, proprietate a părinților săi și care fusese luată de Stat în 1948.

6. Din cele douăzeci și două de audieri ținute între 6 aprilie 1994 și 12 ianuarie 1996, cinci au fost amânate la cererea reclamantului.

7. La data de 9 februarie 1996 Judecătoria Craiova (“Judecătoria”) a respins acțiunea, luând în considerare faptul că moara fusese naționalizată conform legii și deci reclamantul și rudele sale nu mai aveau dreptul la proprietate.

8. Reclamantul și rudele sale au făcut apel. Din cele douăzeci și patru de înfățișări ținute între 23 august 1996 și 14 mai 1998 una a fost amânată la cererea reclamantului.

9. La data de 21 mai 1998 Tribunalul Județean Dolj (“Tribunalul Județean”), luând în considerare raportul de expertiză din timpul apelului, a respins apelul ca fiind neîntemeiat.

10. La data de 1 februarie 1999 Curtea de Apel Craiova (“Curtea de Apel”) a confirmat prin hotărâre definitivă motivările instanțelor inferioare, considerând că naționalizarea s-a făcut legal.

11. Reclamantul și rudele sale au introdus recurs extraordinar și la data de 12 mai 1999 Curtea de Apel a admis cererea, anulând hotărârea din 1 februarie 1999, a anulat toate hotărârile anterioare și a trimis cazul spre rejudecare. Curtea a luat notă că în temeiul Hotărârea Guvernului nr. 447/1997 Ministerul Finanțelor ar fi trebuit convocat să se prezinte în cadrul procedurilor ca reprezentant al Statului.

12. În timpul rejudecării, din cele douăzeci și cinci de audieri ținute între 26 august 1999 și 21 ianuarie 2002 două au fost amânate la cererea reclamantului.

La data de 8 septembrie 2000 Judecătoria a considerat că nu este competentă *ratione materiae*, considerând cazul ca fiind de competența Tribunalului Județean. La data de 14 decembrie 2000 Tribunalul Județean a decis că nu este cimpetent să judece cauza.. În urma conflictului de competență, Curtea de Apel a decis la data de 12 Iunie 2001 că Judecătoria este competentă *ratione materiae*.

13. La data de 28 ianuarie 2002 Judecătoria, luând în considerare cele două rapoarte ale experților și declarațiile martorilor din timpul rejudecării, a admis parțial acțiunea introdusă de reclamant și de rudele sale, considerând că nu au fost respectate cerințele legale pentru naționalizare și în consecință Statul nu deținea un titlu valabil. Curtea a garantat *restitutio in integrum* referitor la moară și terenul aferent.

14. Partea pârâtă a făcut apel. Din cele unsprezece ședințe care au avut între 10 mai 2002 și 14 februarie 2003 nu a fost amânată nici una. A fost întocmit un nou raport de expertiză.

15. La data de 21 februarie 2003 Tribunalul Județean a admis apelul pârâtului și a respins acțiunea introdusă de reclamant și de rudele sale, considerând naționalizarea ca fiind legală. Această hotărâre a fost menținută la data de 7 octombrie 2003 prin decizia definitivă dată de Curtea de Apel.

ÎN DREPT

I. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

16. Reclamantul s-a plâns de durata prelungită a procedurilor incompatibilă cu cerința de “termen rezonabil”, expusă în Articolul 6 § 1 din Convenție :

“În determinarea drepturilor și obligațiilor cu caracter civil ... fiecare are dreptul la ... o audiere într-un interval de termen rezonabil de către [a] ... un tribunal...”

17. Guvernul a contestat acest argument considerând că acest caz a fost complex din cauza implicării a șase părți în cadrul procedurilor și necesitatea de a se întocmi patru rapoarte de expertiză.

18. Perioada luată în considerare a început la data de 20 iunie 1994, când România a ratificat Convenția. Totuși, în evaluarea adecvată a timpului trecut de la acea dată, trebuie ținut cont de starea procedurilor la data respectivă.

Perioada în discuție s-a terminat la data de 7 octombrie 2003. A durat astfel nouă ani, trei luni și șaptesprezece zile, la trei nivele de jurisdicție. Șapte instanțe au examinat cauza în acest interval.

A. Admisibilitate

19. Curtea constată că această plângere nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul articolului 35 §3 din Convenție. Constată în continuare ca nu este inadmisibilă în baza nici unui alt temei. Prin urmare, este declarată admisibilă.

B. Fond

20. Curtea reiterează că justetea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei și cu referință la următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și miza reclamantului (vezi, printre altele, *Frydlender împotriva Franței* [GC], nr. 30979/96, § 43, CEDO 2000-VII).

21. Curtea a constatat adesea încălcări ale articolului 6 § 1 din Convenție în cauze similare cu cel de față (vezi *Frydlender*, citat mai sus).

22. După ce a examinat toate materialele puse la dispoziție, Curtea consideră că Guvernul nu a prezentat nici o faptă sau argument capabil să o convingă să ajungă la o altă concluzie în cauza de față. Astfel, Curtea consideră că în acest caz durata procedurilor a fost excesivă și nu a respectat cerința de “termen rezonabil”.

În consecință, Articolul 6 § 1 a fost încălcat.

II. ALTE PRESUPUSE ÎNCĂLCĂRI ALE CONVENȚIEI

23. Reclamantul s-a plâns în baza Articolului 6 § 1 din Convenție de un proces neechitabil. De asemenea, a reclamat în baza Articolului 1 din Protocolul Nr. 1 cu privire la naționalizarea din 1948 și în ceea ce privește refuzul Curții la garantarea *restitutio in integrum* a morii și terenului aferent.

24. Luând în considerare înscrisurile reclamantului în lumina tuturor materialelor aflate în posesia sa, Curtea consideră că, în ceea ce privește problemele reclamate aflate în limitele competenței sale, acestea nu dovedesc vreo încălcare a drepturilor și libertăților expuse în Convenție sau în Protocoalele sale.

25. În consecință, această parte din cerere trebuie declarată inadmisibilă ca neîntemeiată, în baza Articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

26. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Daune

27. Succesorii reclamantului au solicitat în jur de 271.000 euro (EUR) daune materiale, reprezentând 80.000-90.000 EUR echivalentul morii, 131.000 EUR echivalentul uneltelor din interiorul morii și 50.000 EUR pentru pierderea profitului de-a lungul a peste paisprezece ani. De asemenea, au solicitat 5.000 EUR ca daune morale, din care 2.000 EUR reprezentând costurile cu înmormântarea reclamantului. Totuși, au solicitat Curții să stabilească valoarea compensațiilor pentru daunele morale și materiale.

28. Guvernul a contestat aceste solicitări.

29. Curtea nu a constatat nici o legătură de cauzalitate între încălcarea descoperită și daunele materiale solicitate; în consecință, respinge cererea. Totuși, consideră că reclamantul ar fi trebuit să primească o despăgubire pentru încălcarea constatată. Dispunând asupra bazei echitabile, Curtea acordă o sumă totală de 2.600 EUR plătitibili succesorilor reclamantului.

B. Costuri și cheltuieli

30. Succesorii reclamantului au solicitat rambursarea costurilor și cheltuielilor suportate în cadrul procedurilor în fața instanțelor naționale și a Curții, și le-au evaluat la 142 EUR pentru fiecare raport de expertiză, între 80 și 120 EUR onorarii pentru

avocați și 280 EUR pentru cheltuieli diverse. Nu au prezentat documente justificative, declarând faptul că nu dețin chitanțe.

31. Guvernul a contestat cererea ca fiind lipsită de probe.

32. Curtea reiterează că în baza articolului 41 din Convenție va rambursa numai costurile și cheltuielile dovedite ca fiind suportate efectiv și necesar și într-o valoare rezonabilă (vezi *Arvelakis împotriva Greciei*, nr. 41354/98, § 34, 12 aprilie 2001). Mai mult decât atât, Regula 60 § 2 din Regulile Curții prevede că articolele vizate în baza Articolului 41 din Convenție trebuie prezentate împreună cu documentele justificatoare, în caz contrar Curtea putând respinge cererea total sau parțial.

33. Curtea constată că succesorii reclamantului nu au prezentat nici un document justificativ sau amănunte care să probeze cererea. În consecință, Curtea nu acordă nici o sumă la acest capăt.

C. Majorări de întârziere

34. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginal.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* reclamația privind durata excesivă a procedurilor admisibilă și restul cererii inadmisibilă ;
2. *Hotărăște* că s-a încălcat Articolul 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească succesorilor reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, 2.600 EUR (două mii șase sute de euro), plus orice sumă putând fi datorată cu titlul de daune non-pecuniare, sume ce vor fi convertite în moneda statului pârât, la cursul aplicabil la data achitării;
 - (b) că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei procente;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru restul.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la data de 10 iunie 2008, în aplicarea art. 77 alineatele 2 și 3 din Regulament.

Stanley Naismith
Grefier

Josep Casadevall
Președinte